

Fitxa 03

GIH 03: Osasun eta ongizatea

55-80 minutu
(saio bat edo saio bat eta erdi)

Jardueraren deskribapena

Saio honetan 3. GIH-a landuko da: "Osasun eta ongizatea". Fitxa hau, Unitate Didaktiko honetako sarrera fitxa landu ondoren irakasleak nahi duen momentuan gauzatu dezake. Esan bezala, ikasturtean zehar, tutoretza orduetan edo eta ikasgaiaren programazio didaktikoarekin gaia ondo txertatzeko aukera dagoenean gauzatu daiteke.

Saio honetan hainbat kontzeptu landuko dira:

- Garapen Iraunkorreko 3. Helburua zer den ("Osasun eta ongizatea").
- Garapen Iraunkorraren eta "Osasun eta ongizatea" helburuaren arteko lotura, eta gainerako GIH-ekin duen lotura.
- Osasun-estaldura unibertsala.
- Osasungintza publikoa eta pribatua.

Kontzeptuak modu erakargarri batean lantzeko asmoz, fitxa honetan euskarri ezberdinen erabilpena proposatzen da: bideoak, web orriak eta abar egongo dira erabilgarri, baliabideak eta materialak atalean.

Bestalde, kontzeptuen eta edukien barne lana errazteko bi talde dinamika proposatzen dira, eta fitxako hurrengo ataletan azalduko dira.

Helburu didaktikoak

- Ikasleak honako hauez kontzientziaztea: herrialde pobreen eta aberatsen arteko desberdintasunak osasun-zerbitzuen eskuragarritasunari dagozkionez, eta horrek pertsonen ongizatean duen eragina.
- Osasun-estaldura unibertsalaren garrantziari buruz hausnartzea.
- Osasungintza eredu publikoaren eta pribatuaren arteko desberdintasunei buruz hausnartzea.
- Besteen ongizate falta eta sufrimenduarekin enpatiko izatera bultzatzea.

Saioaren garapena

Saioaren hasieran, irakasleak laburki Garapen Iraunkorrerako 2030 Agenda eta Garapen Iraunkorrerako 17 helburuak berrikusiko ditu. Jarraian, Garapen Jasangarrirako 3. Helburua "Osasun eta ongizatea" era erraz eta motibagarri batean lantzeko, 2 minutuko iraupena duen bideo hau jarri dezake:

GIH 03 | Osasun eta ongizatea

<https://www.youtube.com/watch?v=yhrIL7JDHRo>

Bideoa ikusi ondoren, helburu honen erronka nagusiak zein diren hausnartuko du ikasle bakoitzak bakarrik, eta gero, ikasleek hausnarketa egingo dute denek batera (10 minutu). Irakasleak hausnarketa dinamizatuko du eta irakaskuntza-ikasketa prozesua zuzenduko du.

Ondoren ikasgela 2 taldetan zatituko da eztabaida bat izateko role playing delako teknikaren bidez, "Osasun Publikoaren" eta "Osasun Pribatuaren" inguruan (15 minutu). Talde bakoitzak jarrera bat defendatuko du, ausaz banatuko dira, eta 5 minutu izango dituzte bi argudio mota prestatzeko eztabaida hasi baino lehenago:

- » Zein dira defendatzea tokatu zaien osasun-motaren abantailak?
- » Zein dira beste taldeak defendatzen duen osasun-motaren desabantailak?

Argudioak eraikitzerako orduan kontuan hartu daitezkeen zenbait alderdi hauek dira: teknologia eta instalazioak, itxarote-zerrendak, prezioa (eta nork ordaintzen duen), arretaren kalitatea, etab.

Eztabaidan zehar, dinamizatzen duen pertsonak parte-hartze txandak emango dizkio talde bakoitzari, beste taldeak erabili duen argudioari erantzuna emateko. Bi taldeen argudioak bukatzen direnean, "osasun-estaldura unibertsalaren" inguruko ondorengo bideoa ikustea iradokitzen dugu (minutu 1 eta 30 segundo):

<https://www.youtube.com/watch?v=YbJue1Mi3x0>

Bideoa ikusi ondoren, galdera hau egingo die bi taldeei:

- » Zein osasun-eredurekin bermatu daiteke kalitatezko osasun zerbitzu batera sarbidea pertsona guztientzat, diru-sarrera maila kontuan izan gabe? Zergatik?

"Bizitza onaren edo txarraren istorioak" izeneko hurrengo dinamikarako (25-35 minutu), ikasgela 6 taldetan banatuko da. Talde bakoitzak istorio txiki bat idatzi beharko du, osasun-arazoak dituen pertsona bati buruz. Hiru taldek "bizitza txarrari" buruzko istorioak idatziko dituzte, osasun-estaldura unibertsalik ez dagoen herrialde batean kokatua, sendagaiak eta mediku-zerbitzuak eskuratzeko zailtasunekin. Beste hiru taldeek berdina egingo dute "bizitza onari" buruzko istorioekin, osasun-estaldura unibertsala eta kalitatezko zerbitzuak dituen herrialde batean kokatuak. Hiru talde horietako bakoitzean istorioko protagonistak adin-tarte bat izango du bizi-ziklo osoa betetzeko: haurtzaroa, helduaroa eta zahartzaroa.

Istorioak sarrera bat izango du non protagonistaren osasun-arazoa aurkezten den, korapiloa non mediku-zerbitzuetara joko duen eta amaiera bat.

Haurtzaroaren bi istorioetarako (bizitza "ona" eta "txarra") egoera hau proposatzen da: pneumonia sintomak dituen 5 urteko neskatila. Ikasleek informazioa bilatu dezakete gaixotasunaren inguruan (sintomak, arrisku-faktoreak, tratamendua eta prebentzioa) web-orri honetan:

<https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/pneumonia>

Helduaroko bi istorioetarako (bizitza "ona" eta "txarra") ondorengo egoera proposatzen dugu: hiesa duen eta haurdun dagoen emakume bat. Ikasleek web-orri honetan aurki dezakete informazioa:

<https://www.who.int/features/qa/71/es/>

Zahartzaroko bi istorioetarako (bizitza "ona" eta "txarra") ondorengo egoera proposatzen dugu: kataratak dituela-eta ikusmen lausoa duen agure bat. Ikasleek ikusmen urriaren jatorria eta hori tratatzeko estrategiak web-orri honetan ikus ditzakete:

<https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/blindness-and-visual-impairment>

Ikasleek 10-15 minutu izango dituzte istorio txikiak idazteko. Denboraren arabera, talde bakoitzak istorioa irakurri edo antzeztu egingo dute gainerako ikaskideen aurrean.

Istorio guztiak partekatu ondoren, irakasleak ikasleei eskatuko die istorio bakoitza bizitza "ona" edo "txarra" denaren zergatiak zerrendatzeko.

Ebaluaketa eta hausnarketa

Eztabaidan zehar, irakasleak ikasle bakoitzaren argudioen kalitatea edo besteen argudioei emandako erantzunak erabil ditzake ebaluazio elementu gisa. Bizitza “onaren” eta “txarraren” istorioen aurkezpenetan, irakasleak osasun zerbitzuei dagokien elementu narratiboen sormena eta sinesgarritasuna hartu ditzake ebaluazio elementu gisa.

Baliabideak eta materialak

- Proiektagailua eta bozgorailuak
- Arbela
- Ordenagailuak eta Internet, talde-lanerako
- Garapen Iraunkorrerako 3. Helburuari buruzko bideoa (2 minutu):
<https://www.youtube.com/watch?v=yhrIL7JDHRo>
- “Osasun estaldura unibertsala” bideoa (minutu 1 eta 30 segundo):
<https://www.youtube.com/watch?v=YbJue1Mi3x0>
- Bizitza-istorioak prestatzeko proposatutako artikuluak:
<https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/pneumonia>
<https://www.who.int/features/qa/71/es/>
<https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/blindness-and-visual-impairment>
- Garapen Iraunkorreko 3. Helburuaren inguruko informazio gehiago eskuratzeko web-orria:
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/health/>